

Forvaltningsplan for Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde i Stjørdal kommune

2019–2029

Tittel : Forvaltningsplan for Vinnan og Velvangen
fuglefredningsområde i Stjørdal kommune. 2019–2029

Dato : 03.07.2019

Forfatter : Veronica Myhr Stavnås

Rapportnummer : Rapport 14 - 2019

ISBN : 978-82-8397-023-4

Emneord : fuglefredningsområde
Trondheimsfjorden våtmarkssystem
Ramsar
Stjørdal kommune

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 32

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde har spesiell verdi som hvile- og beiteområde for vade- og andefugler, og som næringsområder for sjøender. Verneområdet fikk Ramsarstatus i 2014 og er en del av Trondheimsfjorden våtmarkssystem.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Vinnan og Velvangen (VV00002240)	4
1.1 Om forvaltningsplanen	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
1.3 Tilleggsopplysninger	5
2 Områdefakta	5
2.1 Internasjonale forpliktelser	6
2.2 IUCN-tekst.....	6
2.3 Ramsar-tekst	6
2.4 Bernkonvensjonen-tekst.....	7
3 Natur	8
3.1 Beskrivelse	8
3.2 Naturtyper beskrivelse.....	8
3.3 Arter beskrivelse	8
3.4 Rødlistearter beskrivelse	9
3.5 Negativ påvirkning beskrivelse	9
4 Bruk-historikk	9
4.1 Eierstruktur.....	9
4.2 Restriksjonsområder	9
4.3 Friluftsliv.....	10
4.4 Tilleggsopplysninger	10
5 Forvaltning	10
5.1 Innledning	10
5.2 Bevaringsmål.....	10
5.3 Tiltaksplan.....	11
5.4 Skjøtselsplan.....	11
5.5 Besøksforvaltning	11
5.6 Forvaltningsutfordringer	11
5.7 Naturmangfoldloven	11
5.8 Verneforskrift URL	12
5.9 Sentrale føringer	12
5.10 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	12
6 Kunnskapsgrunnlag	13
7 Vedlegg.....	14

1 Innledning

Vinnan og Velvangen (VV00002240)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	03.05.2018
Planlagt revisjon	03.07.2029
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	03.07.2019
Høringsdato	18.01.2019

ephorte saksnummer	2017/2344
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	http://www.naturopsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Stjørdal
Verneform	dyrefredningsområde
Verneplan	Verneplan for sjøfugl
Vernet dato	19.12.2003

1.1 Om forvaltningsplanen

Det ble meldt oppstart av forvaltningsplanarbeidet 4. april 2017, og forvaltningsplanprosessen startet med et felles oppstartsmøte for fuglefredningsområdene i Ramsarområdet Trondheimsfjorden våtmarkssystem. Møtet ble avholdt på rådhuset i Levanger 4. mai 2017. Forvaltningsplanutkastet er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med fredningen er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i et viktig fjære- og gruntvannsområde, med det naturlig tilknytt plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Området er et viktig leveområde for marint tilknyttede fuglearter. Spesiell verdi knytter seg til området som næringsområde for sjøender, og generelt som hvile- og beiteområde for vade- og andefugler.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdypning av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til

forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser. Forvaltningsplan for store verneområder og Ramsarområder godkjennes av Miljødirektoratet.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

1.3 Tilleggsopplysninger

Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde er ett av tolv verneområder i Trondheimsfjorden som har fått Ramsarstatus. Disse verneområdene utgjør Ramsarområdet «Trondheimsfjorden våtmarkssystem». De tolv områdene er: Lundleiret (Steinkjer), Vikaleiret (Inderøy), Bjørga (Verdal), Tynesfjæra (Levanger), Eidsbotn (Levanger), Alnes (Levanger), Falstadbukta (Levanger), Vinnan og Velvangen (Stjørdal), Vikanbukta (Stjørdal), Ørin (Verdal), Rinnleiret (Verdal og Levanger) og Gaulosen (Trondheim og Melhus).

2 Områdefakta

Landareal (daa)	80
Sjøareal (daa)	2160
IUCN-status	IUCN_IV
Ramsar-status	Ja
Emerald-status	Ja

2.1 Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Flere av miljøavtalene er underlagt FN, fordi et grenseløst samarbeid er nødvendig for å løse problemer som arter seg likedan i mange land. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

2.2 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion ([IUCN](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt [IUCN-kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde faller inn under IUCN-kategori IV ('habitat/species management area'), som defineres kort som følger: «Områder for å beskytte bestemte arter eller habitater, hvor forvaltningen gjenspeiler denne prioriteringen. Mange områder vil behøve aktive tiltak for å møte behovene til bestemte arter eller habitater, men dette er ikke et krav for kategorien». (Dudley 2008)

2.3 Ramsar-tekst

Trondheimsfjorden våtmarkssystem er et Ramsarområde. Ramsarkonvensjonen er en global avtale som ble utarbeidet i byen Ramsar i Iran i 1971. Konvensjonens mål er bevaring og fornuftig bruk av våtmarker gjennom lokale-, nasjonale- og globale tiltak og internasjonalt samarbeid. Dette for å bidra til en bærekraftig utvikling.

Medlemslandene forplikter seg til å følge opp en rekke forpliktelser i selve konvensjonen, samt de vedtak landene gjør på partsmøter. Slike forpliktelser er særlig knyttet til å:

- forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner ('ecological character') opprettholdes
- sørge for fornuftig bruk ('wise use') av våtmarker gjennom forvaltning og arealplanlegging, herunder kartlegging- og gjennomføring av verneplaner for våtmarker
- delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for Norge omfatter dette blant annet bistandssamarbeid og samarbeid med nordiske og baltiske land

Hvert partsland er forpliktet til å utpeke og sikre internasjonalt viktige våtmarksområder, såkalte Ramsarområder. Det er fastsatt kriterier for å identifisere slike områder. Partslandene skal sikre at Ramsarområdenes økologiske funksjon opprettholdes ved at områdene forvaltes ut fra best mulig kunnskap om påvirkninger og tålegrenser.

Trondheimsfjorden våtmarkssystem fikk status som Ramsarområde i 2002, men ble utvidet med 9 fuglefredningsområder i 2014. Ramsarområdet oppfyller følgende kriterier:

- Kriterium 1: De skjermede områdene langs Trondheimsfjorden er representative marine tidevanns-våtmarker for denne bio-geografiske regionen.
- Kriterium 2: Verneområdene som inngår i Ramsarområdet er viktig for flere rødlistede arter, særlig for vannfugl under trekket. Områdene har også verdi for overvintrende fugl, invertebrater og planter. Blant de vanligste rødlistede artene i områdene finner vi: EN (sterkt truet): vasskrans, svarthalespove, makrellterne, brushane og stor elveedderkopp. VU (sårbar): Tindvedkjuke,

bergand, sanglerke, sædgås, teist (overvintrer og hekker) og oter. NT (nær truet): mandelpil. Rødlistestatus er hentet fra den nasjonale rødlista fra 2015.

- Kriterium 4: Områdene er livsviktige for både fugl på trekk og det store antallet overvintrende dykkender, dykkere og lappdykkere av østlig opprinnelse. Den lokale populasjonen av dykkender (f.eks. ærfugl) er også avhengig av disse områdene. Flere av områdene har små populasjoner av ærfugl, i noen finner vi også noen få sjøorrer (NT), kvinender, silender og laksender. Svalbardpopulasjonen av kortnebbgås (*Anser brachyrhynchus*) har sin viktigste hvile- og rasteplass i Trondheimsfjorden, mellom hekke- og myte-områdene på Spitsbergen og overvintringsområder i Danmark, Belgia og Nederland.

- Kriterium 5: Omtrent 73 900 (2013) kortnebbgjess bruker våtmarkene og nærliggende dyrkamark i nordre del av Trondheimsfjorden regelmessig under trekket. I flere av verneområdene som inngår i Ramsarområdet er observert 3000–10 000 gjess på det meste, men sannsynligvis er det snakk om mer enn 20 000 gjess til sammen. I tillegg kommer tusenvis av dykkender (f.eks. 2000–2500 ærfugl ved Gaulosen og Ørin), samt vadere under høst- og vårtrekket.

- Kriterium 6: Nærmest hele Svalbard-populasjonen av kortnebbgås (73 900 av 81 500 individer i 2013) bruker områdene i Trondheimsfjorden våtmarkssystem som oppsamlingsområder om våren og høsten. Vi finner også et stort antall ærfugl her, særlig i Vinnan og Velvängen fuglefredningsområde om våren. Her er det flere tellinger av ærfugl som overgår 1%-nivået (4250 individer), med et maksimum på 5000 individer, men det finnes også et høyt antall ærfugl i de andre verneområdene. Det totale antallet overvintrende ærfugl i Trondheimsfjorden er estimert til å være mellom 15 000 og 20 000 individer, men dette inkluderer også områder utenfor Ramsarområdet.

- Kriterium 8: Den lokale populasjonen av sild i Trondheimsfjorden er viktig, bl.a. for hekkende og trekkende dykkender, da disse blant annet spiser rogn som er avsatt langs kysten om våren. Ørin, Gaulosen og Vinnan og Velvängen er gyteområder for Trondheimsfjordsilda. Villaks og sjøørret bruker noen av Ramsarområdene som migrasjonsområder. Sjøørreten bruker noen av områdene som næringssøksområder.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

2.4 Bernkonvensjonen-tekst

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene (miljostatus.no). Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet '[Emerald Network](#)'. Norge er godt i gang med å etablere nettverket

(miljodirektoratet.no). Prosessen med å etablere nettverket startet i 2007. Siden da har mange fagmiljøer og eksperter gitt råd om hvilke arter og naturtyper som Norge bør nominere til nettverket. De utpekte Emerald-områdene må beskyttes og forvaltes slik at artene og naturtypene overlever på lang sikt.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Området ligger i Stjørdal kommune og omfatter ca. 3 km strandsone/fjæreområder, samt gruntvannsarealer inntil 1 km fra strandlinjen. Det tilgrensende landareal består hovedsakelig av jordbrukslandskap.

Gruntvannsområdet er viktig for vårgytende sild i Trondheimsfjorden. Ved pålandsvind legger det seg opp voller av tang og silderogn i fjæra. Dette fører til at store ansamlinger av måser tiltrekkes området. Også arter som ærfugl, havelle, sjøorre og smålom oppviser bemerkelsesverdige konsentrasjoner. De største fagleansamlingene observeres i perioden mars-mai. Denne delen av Trondheimsfjorden synes å være et svært viktig rasteområde for ærfugl som trekker til Bottenhavet. I tillegg til de nevnte artene, oppholder det seg en rekke fuglearter i området. Det er i alt observert 171 ulike arter ved Vinge-Velvangelokaliteten per 2018. Vinge-Velvang er antakelig fjordens viktigste enkeltlokalitet for ærfugl, sjøorre og havelle.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Vinnan og Velvangen består hovedsakelig av bløtbunnsområder med strandflater av mudderblandet sand, som er en svært viktig naturtype (verdi A). Større bløtbunnsområder er sjeldne i Norge.

Videre er det noe forekomst av kantkratt med noe tindved i verneområdet. Tindvedforekomsten strekker seg ut over vernegrensa i nord, og det er observert til dels store trær med tindved.

3.3 Arter beskrivelse

Vinnan og Velvangen er et viktig fagleområde, og har spesielt høy verdi som næringsområde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring og myting, og som næringsområde og hvilested for sjøfugl og våtmarksfugler på trekk. Vinnan og Velvangen er pekt på som Midt-Norges viktigste kjente oppsamlingsområde for dykkender forut for vårtrekket. Den stedegne sildestammen *Clupea harengus* (Trondheimsfjordsilda) gyter i fjorden i mars, og voller av silderogn og tang legger seg i fjæra ved pålandsvind (Heggøy mfl. 2014). Dette gir en rik tilgang på mat og bidrar til å gi området spesiell betydning for vannfugler, og spesielt for marine dykkender og måker (Heggøy mfl. 2014). På det meste er det flere tusen ærfugler og måker som samler seg i Vinnan og Velvangen i forbindelse med sildegytinga, samt store ansamlinger med blant annet sjøorre, havelle og kvinand (Husby 2007).

De siste ti årene er det registrert observasjoner av 171 ulike fuglearter i Vinnan og Velvangen (i Artsdatabankens artskart). De artene som opptrer hyppigst i området er storskarv, ærfugl (NT), siland, stokkand og sjøorre (VU). Smålom, kvinand, tjeld, havelle (NT) og sangsvane er også vanlige arter her.

3.4 Rødlistearter beskrivelse

Vedlagt ligger en liste over alle rødlista fuglearter som er observert i Vinnan og Velvängen de siste ti årene. Dataene er hentet fra Artsdatabankens artskart. Flere rødlistearter er hyppig observert i området. Vinnan og Velvängen er pekt på som Trondheimsfjordens antakeligvis viktigste enkeltlokalitet for ærfugl, sjøorre og havelle.

Ærfugl (NT) trekker til Trondheimsfjorden fra hekkeområdene i Østersjøen for å overvintre (Svensson m.fl. 2010). Hekkebestanden av ærfugl har gått sterkt tilbake på landsbasis. Ærfuglen dykker etter krepsdyr og muslinger (hovedsakelig blåskjell) på relativt grunt vann (vanligvis ned til 10 meter, men den kan dykke ned til 40 m dyp).

Sjøorre (VU) regnes som delvis trekkfugl, hvor den i vinterhalvåret foretrekker gruntvannsområder med sandbunn, særlig i fjordene (Systad m.fl. 2007). Hekkingen skjer langs kyster med klart åpent vann (bl.a. Østersjøen) samt høyereliggende vann i fjellet (Svensson m.fl. 2010). Sjøorre bruker området i Vinnan og Velvängen i hovedsak til overvintring.

Havelle (NT) trekker også til Vinnan og Velvängen for å bruke området til overvintring, og oppholder seg typisk i store, tette flokker og langt fra land. Om vinteren er havelle en typisk havfugl, men i hekketiden er den knyttet til ferskvannsdammer og småvann i den lavalpine regionen. Havelle dykker etter muslinger og annen animalsk føde, og kan dykke ned til 50-60 meter (Systad m.fl. 2007).

Alke og vipe, som begge er sterkt truede arter (EN), er ganske vanlige i Vinnan og Velvängen. Videre er det også gjort noen få observasjoner av lomvi (CR), krykkje (EN), polarsnipe (EN), makrellterne (EN) og brushane (EN) i løpet av de siste ti årene.

3.5 Negativ påvirkning beskrivelse

Det er gjort noen få registreringer av fremmede plantearter i Vinnan og Velvängen, herunder rødhyll, platanlønn, rynkerose og kjempespringfrø, som alle faller i kategorien «svært høy risiko» (SE) i Artsdatabankens Fremmedartsliste 2018.

4 Bruk-historikk

4.1 Eierstruktur

Vinnan og Velvängen berører 23 eiendommer i Stjørdal kommune, med følgende gnr./bnr.: 71/12, 71/16, 72/1, 72/4, 74/4, 76/1, 76/2, 76/3, 76/4, 76/5, 76/6, 76/7, 76/21, 77/1, 77/2, 77/3, 77/9, 77/12, 77/28, 78/1, 78/7, 79/1 og 79/7.

4.2 Restriksjonsområder

Det er ingen ferdselsrestriksjoner i Vinnan og Velvängen fuglefredningsområde, men hunder skal holdes i bånd hele året.

4.3 Friluftsliv

Det ligger to campingplasser rett i utkanten av fuglefredningsområdet, og området er derfor trolig ganske mye besøkt.

4.4 Tilleggsopplysninger

Det er en del bebyggelse langs land i Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde, med noen ankringsplasser for småbåter. Det er også noen mindre steinfyllinger i strandsonen, men området er generelt i bra stand (Kaspersen & Einvik 1997). Videre er det to campingplasser rett utenfor verneområdet, Vinne camping og Velvang camping, som begge var etablert på vernetidspunktet.

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 5 (eventuelle unntak etter søknad) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 5, behandles søknaden etter verneforskriften § 6. Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Målet er å bevare området som en god lokalitet for sjøfugl. I Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde er det spesielt områdets verdi som næringsområde for sjøender, samt som hvile- og beiteområde for vade- og andefugler, som er den viktigste verneverdien. Marint søppel er den største trusselen mot verneverdiene.

5.2 Bevaringsmål

ID	Bevaringsmål- tekst	Tilstands- variabel	NiN- natur- typer	Målt tilstand	Opprettet	Visningsfelt
VV0000224 0 + 4587	Forsøpling: Resultat-oversikt ved regelmessig rydding av strender som "kontinuerlig" tilføres søppel.				08.01.2019	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/132004?bevaringsmalID=4587

5.3 Tiltaksplan

ID_TILTAK	Pri	TEMA	BESKRIVELSE	Dato ferdig
ID_TILVV00002240_000000001	1	Søppelrydding	Det bør ryddes søppel minst én gang i året, helst før 15. april (vårtrekket). Skoleklasser kan engasjeres til å gjøre denne jobben.	
ID_TILVV00002240_000000002	2	Opprette bevaringsmål fremmede arter	Opprette bevaringsmål for å ha kontroll på forekomsten av hagelupin og kjempespringfrø. Bør gjennomføres i løpet av sommeren 2019.	01.09.2019
ID_TILVV00002240_000000003	3	Hindre spredning av hagelupin	Hindre spredning av hagelupin ved å knekke av frøkapslene før frøspredning. Bør gjennomføres i løpet av sommeren 2019.	01.09.2019
ID_TILVV00002240_000000004	4	Informasjonsplakater	Det finnes en informasjonsplakat fra før, men denne bør på sikt byttes ut med nye plakater etter ny mal fra Miljødirektoratet.	

5.4 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

5.5 Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg.

5.6 Forvaltningsutfordringer

Marint søppel:

Marint søppel er en utfordring langs hele kysten. I områder med stor verdi for sjøfugl er det ekstra viktig å holde området fritt for søppel. Plast er skadelig for fuglene da de kan spise det eller sette seg fast i det. Det vil derfor være viktig å rydde verneområdet jevnlig for søppel i årene som kommer. Det bør legges opp til større årlige ryddedugnader om våren før 15. april. Det er mulig å engasjere skoleklasser til denne jobben.

5.7 Naturmangfoldloven

Dette avsnittet beskriver hvordan miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 7–12 har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene er naturmangfoldloven §§ 8–12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap samt erfaringsbasert kunnskap.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Vinnan og Velvangen er beskrevet under «Natur». Kunnskapen er hentet fra blant annet Naturbase og Artsdatabanken. Denne kunnskapen er bakgrunnen for kapittelet som omhandler forvaltning. Basert på registreringene av sjøfugl i naturreservatet og eksisterende kunnskap om deres levevis, samt nasjonale og internasjonale bestandsstatuser, har Fylkesmannen vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i fuglefredningsområdet er godt. Grunnet et godt kunnskapsgrunnlag har føre-var-prinsippet i § 9 blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Den samlede belastningen på økosystemet (jf. § 10) vurderes her over et større område, da sjøfugler gjerne trekker over større arealer. Det er stort press på elvedeltaer og bløtbunnsområder i sentrale områder i Trondheimsfjorden, men gjennom verneplanen for sjøfugl ble flere av disse bløtbunnsområdene vernet. Vinnan og Velvangen sees derfor i sammenheng med de andre fuglefredningsområdene i Trondheimsfjorden, og forvaltningen skal ifølge forvaltningsplanen legges opp for å bevare lokalitetens kvaliteter for trekkende-, hekkende- og overvintrende sjøfugler.

5.8 Verneforskrift URL

<http://www.lovdata.no/for/lf/mv/xv-20031219-1715.html>

5.9 Sentrale føringer

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

5.10 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Fiske	§ 4 pkt. 4	Bruk av faststående fiskeredskaper er forbudt i perioden f.o.m. 15. mars t.o.m. 30. april. Forbudet gjelder kun faststående fiskeredskaper, og annen form for fiske reguleres etter gjeldende lovverk.
Bruk av drone	§ 3 nr. 6	Bruk av motor på modellfly og modellbåt i verneområdet, herunder bruk av drone, er ikke tillatt.
Motorisert ferdsel	§ 3 nr. 6	All motorisert ferdsel til lands er forbudt. Når det gjelder motorisert ferdsel til sjøs er det forbud mot bruk av vannscooter, vannski, paraglider o.l. samt motorsport.
Opplag av båter	§ 4 nr. 10	Opplag av båt på tradisjonell plass til egen bruk for grunneier er tillatt. Tillatelsen gjelder også for utleie når grunneier driver lokal campingplass som var etablert på vernetidspunktet.

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Jakt	§ 3 nr. 2, § 5 nr. 5	Fugler er fredet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser, og jakt, fangst og bruk av skytevåpen er ikke tillatt. Det kan etter søknad gis tillatelse til jakt, fangst og felling av arter som kan redusere verneverdiene.

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Heggøy O., Øien I. J. & Aarvak T.	2014	Important Bird and Biodiversity Areas (IBAer) i Norge	Norsk Ornitologisk Forening (NOF)	http://www.birdlife.no/prosjekter/rapporter/2015_05_NOF.pdf
Henriksen S. & Hilmo O. (red.)	2015	Norsk rødliste for arter 2015	Artsdatabanken	https://www.artsdatabanken.no/Rodliste
Husby M.	2007	Eventuell fredning av Vikanbukta våtmarksområde i Stjørdal kommune og effekter på antall birdstrikes ved Trondheim lufthavn, Værnes	HiNT	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/146345
Kaspersen T.E. & Einvik K.	1997	Utkast til verneplan for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	http://gint.no/fmmt/rapport/pdf/1997_3.pdf
Svensson L., Mullarney K. & Zetterström D.	2010	Gyldendals store fugleguide – Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. rev. utg.)	Gyldendal Fakta	
Systad G., Hanssen S.A., Anker-Nilssen T. & Lorentsen S.H.	2007	Særlig Verdifulle Områder (SVO) for sjøfugl i Nordsjøen og Norskehavet	NINA	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2443549

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	11.09.2018	Besøksstrategi		Ja
2	11.09.2018	Rødlista arter		Ja

KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
3	16.11.2017	Oversiktskart Trondheimsfjorden våtmarkssystem	https://rsis.ramsar.org/	

Enkel besøksstrategi for 8 fuglefredningsområder i Trondheimsfjorden våtmarkssystem

Fylkesmannen i Trøndelag

1. Innledning

Dette er en felles besøksstrategi for følgende fuglefredningsområder:

- Lundleiret (Steinkjer)
- Vikaleiret (Inderøy)
- Bjørga (Verdal)
- Tynesfjæra (Levanger)
- Alnes (Levanger)
- Falstadbukta (Levanger)
- Vinnan og velvengen (Stjørdal)
- Vikanbukta (Stjørdal)

Områdene ble foreslått vernet gjennom verneplanen for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag, og de fleste ble vernet i 2003, med unntak av Vikanbukta som ble vernet i 2008. Alle områdene ble innlemmet i Ramsar-området Trondheimsfjorden våtmarkssystem i 2014. I forbindelse med forvaltningsplanarbeid for områdene utarbeides det nå en felles besøksstrategi. Denne strategien danner grunnlaget for utplassering av informasjonsplakater ved verneområdene.

Figur 1. Alnes fuglefredningsområde i Levanger kommune. Foto: Erlend Skutberg

2. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for de åtte fuglefredningsområdene står beskrevet i forvaltningsplanene. Mye av kunnskapen er hentet fra verneplanen, mens nyere informasjon om områdene er basert på observasjoner av sjøfugl som er registrert i artskart, samt nyere NiN-kartlegging.

Hovedformålet med verneområdene er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i viktige fjære- og gruntvannsområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Områdene er viktige leveområder for marint tilknyttede fuglearter i en region med stor menneskelig aktivitet. De fleste områdene har størst verdi som beite- og hvileområder under vår- og høsttrekket, men noen av områdene er også viktige hekkeområder for sjøfugl. Mange av områdene benyttes i tillegg som overvintringsområde for ærfugl og andre ender.

2.1 Sårbare naturverdier

Sjøfuglene er sårbare for forstyrrelser, og det er ikke ønskelig med mer aktivitet og tilrettelegging nært strandkanten.

2.2 Den besøkende

Det er store forskjeller mellom områdene når det gjelder hvor mye de besøkes. Det finnes viktige tur- og friluftsområder i tilknytning til Lundleiret, Vikaleiret og Tynesfjæra. Vikanbukta ligger nært hytte- og friluftsområder, mens Vinnan og Velvängen grenser til arealer som benyttes til blant annet campingplasser.

Lundleiret fuglefredningsområde strekker seg noe innover Skåtangen som er et mye brukt friluftsområdet. Området som er mest brukt ligger imidlertid på sørsiden av tangen, mens verneområdet ligger på nordsiden. Det er imidlertid etablert stier og bålplasser langs verneområdet, og det er behov for flere verneskilt i området.

Vikaleiret grenser i nord mot Hundstangen og et mye brukt friluftsområde på Sundsand. Det er registrert slitasje på vegetasjonen i denne delen av verneområdet, men det er usikkert om det er positivt eller negativt for floraen. Ferdsel i dette området har trolig liten betydning for fuglelivet.

Det går en vei langs mesteparten av Tynesfjæra. Dette er en populær turvei, og området benyttes i tillegg en del som ekskursjonsområde for studenter ved Nord Universitet. På grunn av områdets nærhet til Levanger sentrum og Røstad, er dette et område som er egnet for ekskursjoner og informasjonsformidling. Menneskelig trafikk i området kan medføre forstyrrelse for fuglelivet, og det er derfor viktig med god informasjon i dette området

I Falstadbukta finnes det et fugletårn. Området ligger nært Ekne sentrum, og har trolig verdi som nærturterreng for Ekne skole og beboere i boligfeltet. Det ligger i tillegg en småbåthavn ved Falstadberget, ca. 300 m utenfor vernegrensen.

Vinnan og Velvängen ligger rett utenfor to campingplasser, og området er derfor trolig mye besøkt. Her er det viktig med god informasjon til de besøkende.

Vikanbukta ligger nært hytte- og turområder. I tillegg til eksisterende infotavle ved Vikanvegen bør det settes opp informasjon om verneområdet i enden av Sutterøygata eller Storvikavegen.

Bjørnga og Alnes er områder som er mindre brukt. Bjørnga ligger imidlertid nært E6, og det finnes en parkeringslomme med toalett og informasjonstavle her. Her finnes det fra før informasjon om verneområdet og det bør vurderes å bytte ut denne plakaten på sikt.

3. Mål

Målet med besøksstrategien er å bidra til at rett informasjon havner på rett plass i tilknytning til verneområdene. Det er ikke ønskelig med økt ferdsel i områdene, av hensyn til fuglelivet, men for at folk skal opptre varsomt i og rundt verneområdene er det viktig med god informasjon.

4. Tiltaksplan

Det planlegges ikke andre tilretteleggingstiltak enn oppføring av informasjonsplakater.

4.1 Behov for informasjonsplakater

Det finnes fra før informasjonsplakater i de fleste verneområdene, men plakaten er av ulik alder og kvalitet. På sikt skal alle plakaten byttes ut med nye etter ny mal, men det kommer ikke til å bli prioritert i 2018.

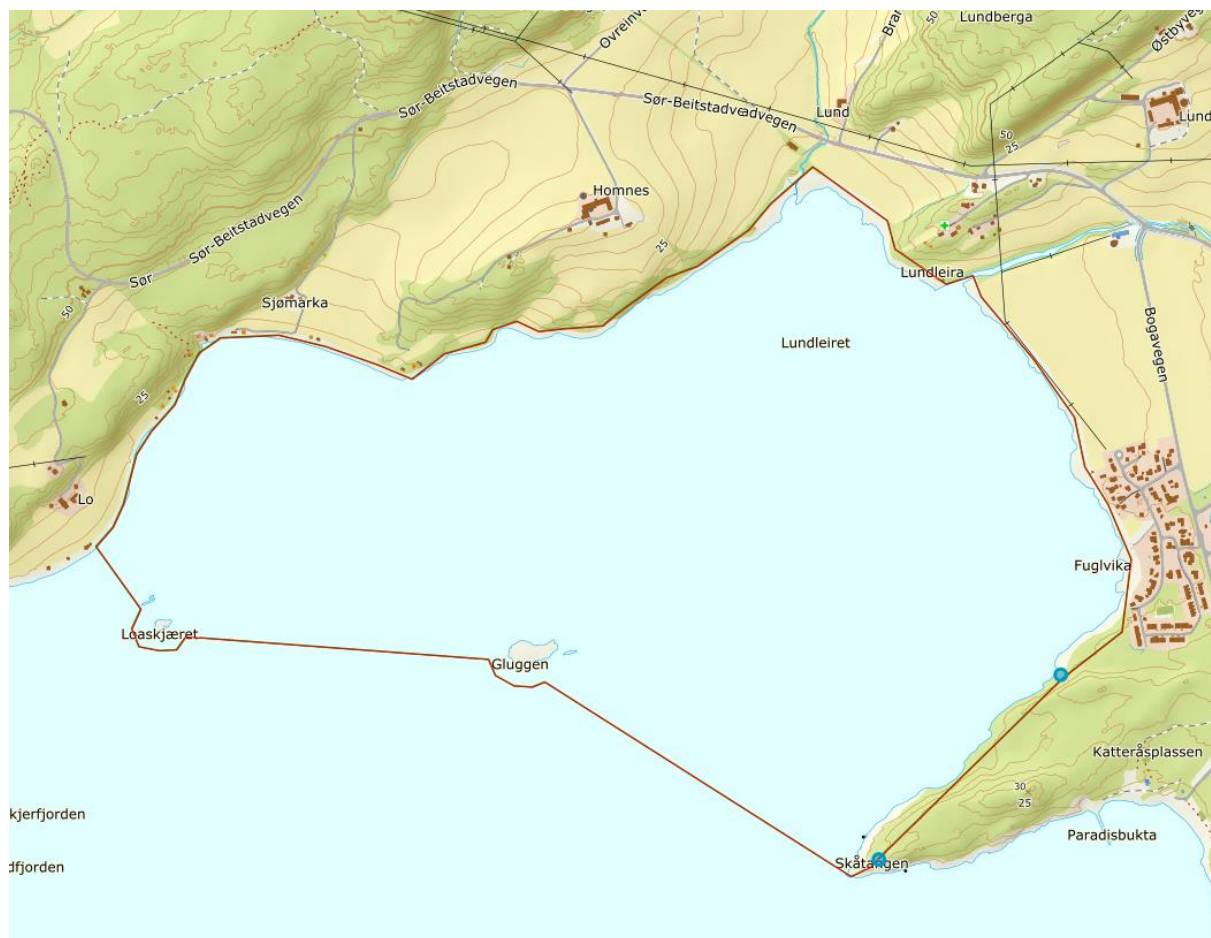
Tabell 1. Oversikt over hvor mange plakater som trengs i de ulike verneområdene. Prioritering er gitt på en skala fra 1 (høyest prioritert) til 3 (lavest prioritert).

Fuglefredningsområde	Prioritering	Antall plakater
Lundleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Vikaleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Bjørnga	3	1
Tynesfjæra	1	2
Alnes	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Falstadbukta	2	2
Vinnan og Velvangen	2	2
Vikanbukta	2	2

Figur 2. Eksisterende informasjonstavle ved Vinnan og velvangen fuglefredningsområde. Foto: Erlend Skutberg

Vedlegg 1 – kart Lundleiret

Figur 3. Blå flekker markerer bålplasser i området. Det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat på en av disse plassene.

Vedlegg 2 – kart Vikaleiret

Figur 4. Blå flekk markerer sted hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat.

Vedlegg 3 – kart Bjørga

Figur 5. Blå flekk markerer hvor det står infoplakat per nå. Plakaten skal erstattes på sikt.

Vedlegg 4 – kart Tynesfjæra

Figur 6. Blå flekker markerer hvor det står infoplakater i dag. Disse skal erstattes med nye plakater.

Vedlegg 5 – kart Alnes

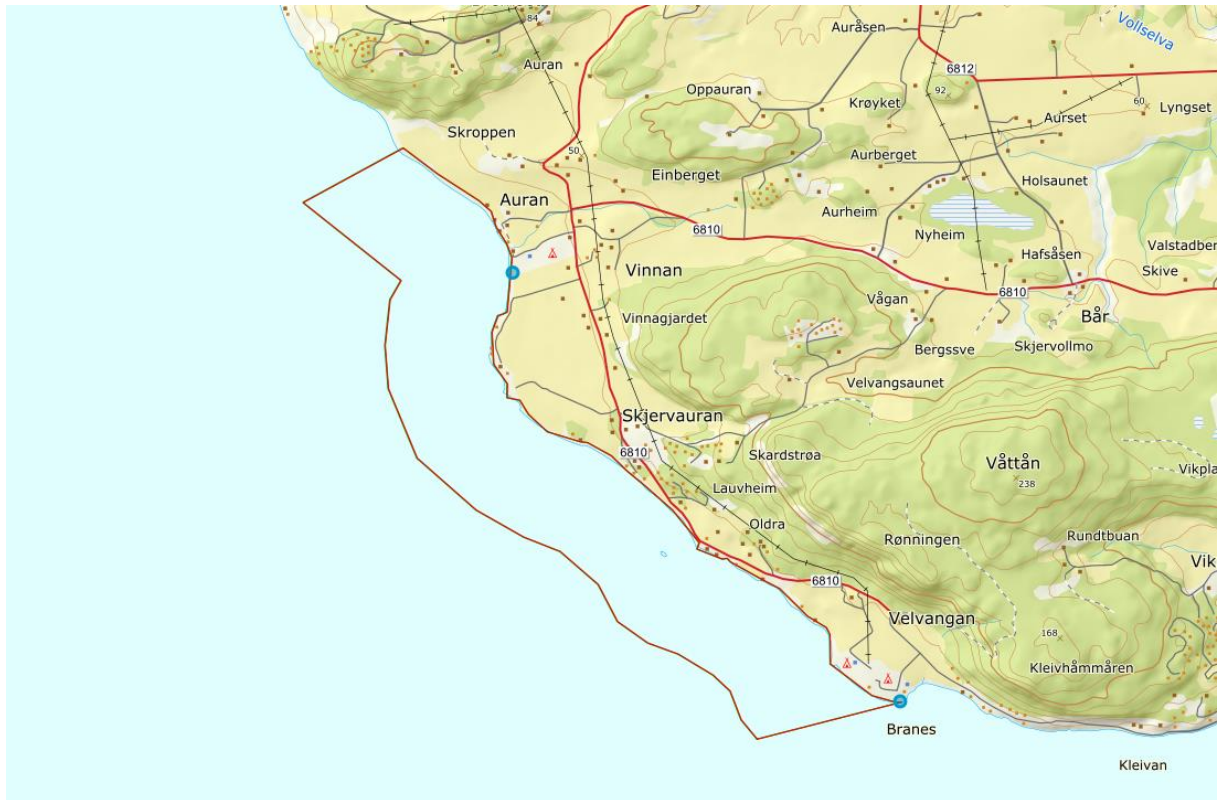
Figur 7. Blå flekk markerer hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat. Det er relativt lite ferdsel i området og tiltaket er derfor ikke høyt prioritert.

Vedlegg 6 – kart Falstadbukta

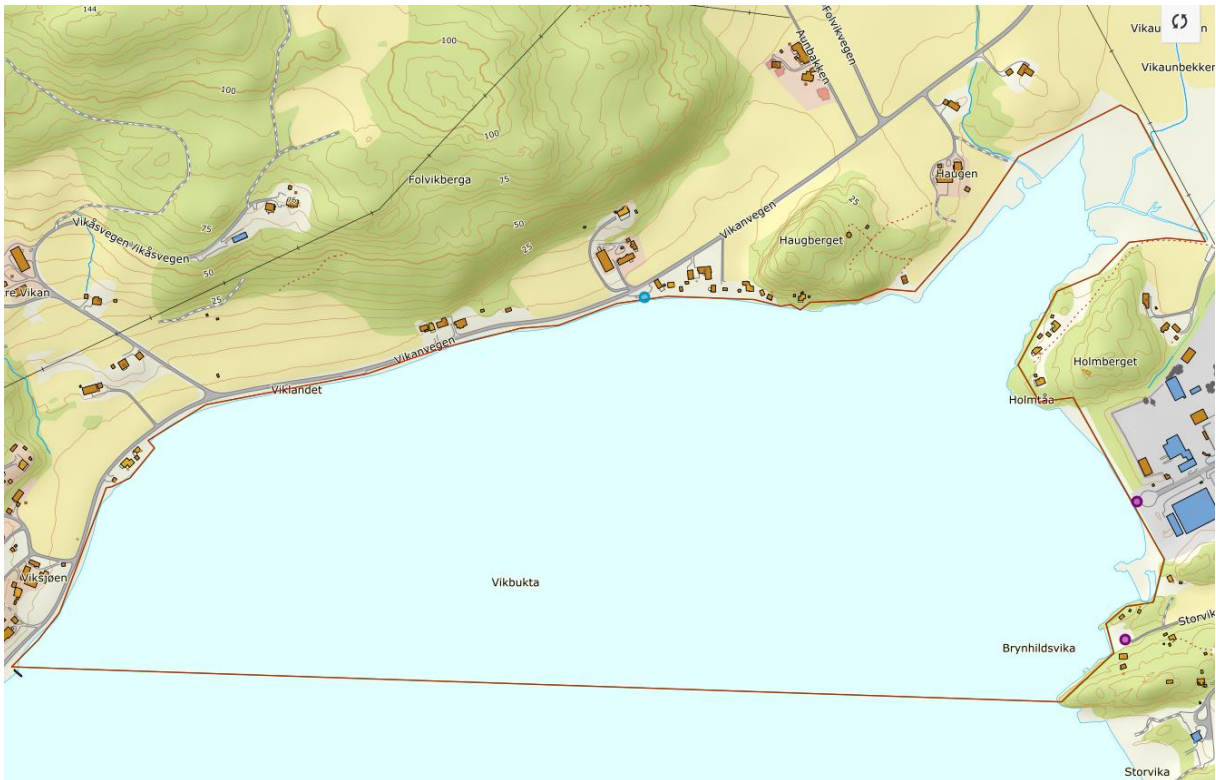
Figur 8. Blå sirkler markerer hvor det står infoplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 7 – kart Vinnan og velvangen

Figur 9. Blå flekker markerer hvor det står informasjonsplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 8 – kart Vikanbukta

Figur 10. Blå flekk markerer hvor det står infoplakat i dag. Denne skal byttes ut på sikt. Det kan i tillegg være aktuelt å sette opp en ny infoplakat ved en av de lilla flekkene.

Vedlegg 1: Rødlista arter i Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde

Tabell 1. Oversikt over rødlista arter som har blitt registrert i Vinnan og Velvangen fuglefredningsområde i Artsdatabankens artskart i perioden 2008–18 samt antall observasjoner per art. Status i rødlista og tilknyttet naturtype er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
Lomvi <i>Uria aalge</i>	CR	23	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Alke <i>Alca torda</i>	EN	84	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	EN	104	Våtmarkssystemer, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Krykkje <i>Rissa tridactyla</i>	EN	2	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark, sterkt endret mark
Polarsnipe <i>Calidris canutus</i>	EN	2	Fjell
Makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	EN	12	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Brushane <i>Calidris pugnax</i>	EN	4	Våtmarkssystemer
Stjertand <i>Anas acuta</i>	VU	7	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Sædgås <i>Anser fabalis</i>	VU	7	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Bergand <i>Aythya marila</i>	VU	12	Fjell, ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Sjørørre <i>Melanitta fusca</i>	VU	372	Ferskvannssystemer, fjell
Teist <i>Cephus grylle</i>	VU	110	Saltvannssystemer, fjæresone-systemer, kysttilknyttet mark
Hettemåke <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	173	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Dvergmåke <i>Hydrocoloeus minutus</i>	VU	1	Ferskvannssystemer
Sandløper <i>Calidris alba</i>	VU	4	Fjell
Storspove <i>Numenius arquata</i>	VU	51	Kysttilknyttet mark, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Sivhauk <i>Circus aeruginosus</i>	VU	1	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Horndykker <i>Podiceps auritus</i>	VU	201	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
Dvergdykker <i>Tachybaptus ruficollis</i>	VU	1	Ferskvannssystemer
Vannrikse <i>Rallus aquaticus</i>	VU	1	Våtmarkssystemer
Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	VU	18	Kysttilknyttet mark, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Lappspurv <i>Calcarius lapponicus</i>	VU	2	Fjell
Lunde <i>Fratercula arctica</i>	VU	2	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Snadderand <i>Anas strepera</i>	NT	1	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Ringgås <i>Branta bernicla</i>	NT	1	Fjell
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	NT	279	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	NT	95	Ferskvannssystemer
Ærfugl <i>Somateria mollissima</i>	NT	424	Saltvannssystemer, fjæresone-systemer, kysttilknyttet mark
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	NT	198	Saltvannssystemer, ferskvannssystemer, sterkt endret mark
Dobbeltbekkasin <i>Gallinago media</i>	NT	6	Våtmarkssystemer, fjell
Tyvjo <i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	1	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Hønehauk <i>Accipiter gentilis</i>	NT	8	Skog
Jaktfalk <i>Falco rusticolus</i>	NT	1	Fjell
Gulneblom <i>Gavia adamsii</i>	NT	8	Saltvannssystemer
Toppdykker <i>Podiceps cristatus</i>	NT	8	Ferskvannssystemer
Gjøk <i>Cuculus canorus</i>	NT	3	Fjell, skog, semi-naturlig eng og hei
Vaktel <i>Coturnix coturnix</i>	NT	3	Åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Kornkråke <i>Corvus frugilegus</i>	NT	6	Sterkt endret mark, semi-naturlig eng og hei, åker og oppdyrket eng
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	NT	169	Semi-naturlig eng og hei, åker og oppdyrket eng
Sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	16	Fjell, våtmarkssystemer

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
Bergirisk <i>Carduelis flavirostris</i>	NT	10	Kysttilknyttet mark, berg, ur og grunnlendt mark
Taksvale <i>Delichon urbicum</i>	NT	7	Bl.a. Ferskvannssystemer, sterkt endret mark
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	NT	1	Ferskvannssystemer, berg, ur og grunnlendt mark
Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	NT	193	Åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei, sterkt endret mark
Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	NT	16	Fjell

Trondheimsfjorden

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Legend

 Trondheimsfjorden Wetland Systems

Land cover inside Reserve

Land occupied by agriculture

Peatland

Water

Coniferus forest

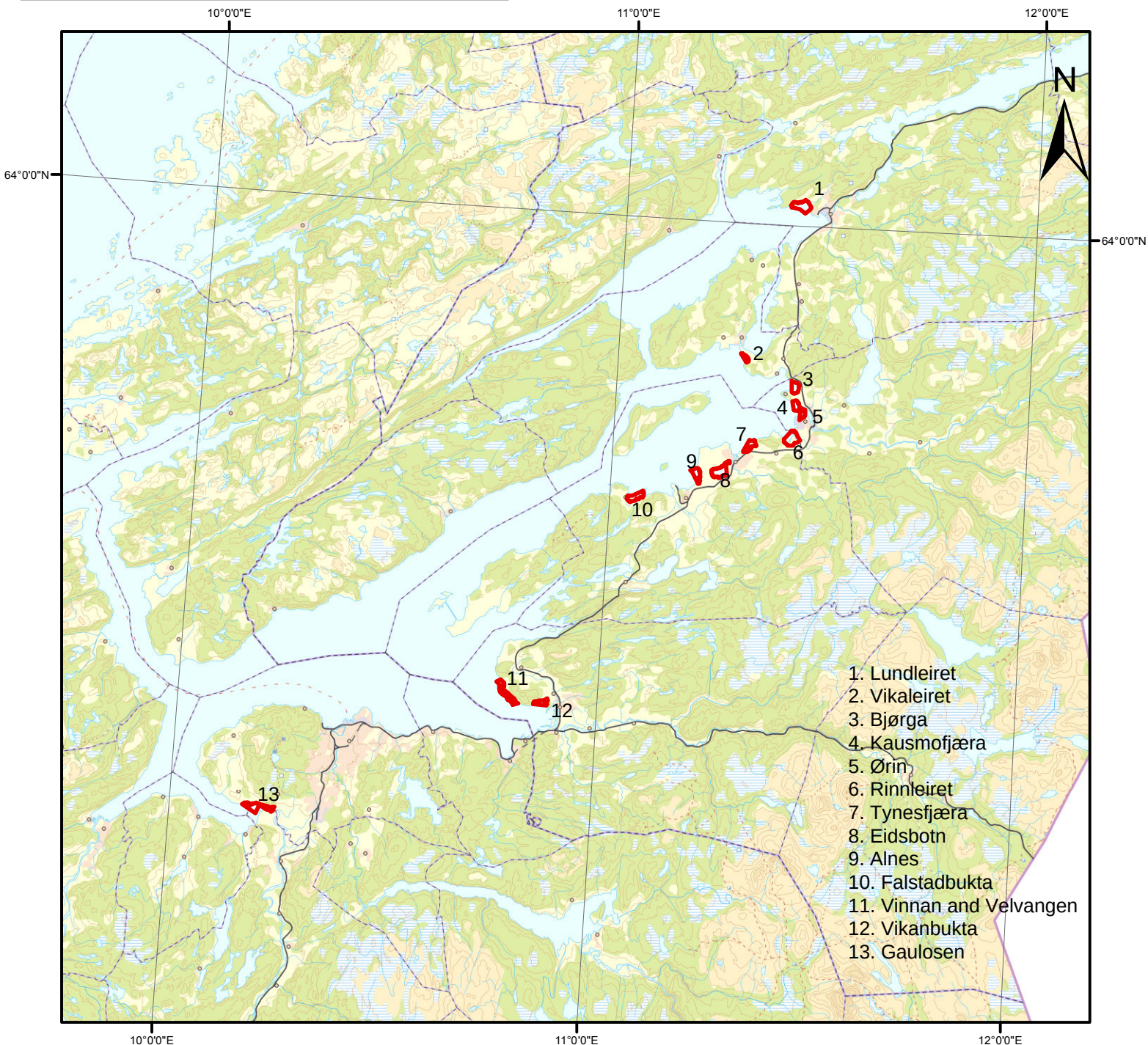
Mixed forest

Broad-leaved forest

Sparsely vegetated areas

Scale 1:661 397

10 000 5 000 0 10 000 20 000 30 000 Meters

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no |
www.fylkesmannen.no/trondelag

